

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ PROGRAMINA UYGUN HİKÂYE VE ETKİNLİK ÖNERİSİ: LİSE A1 DÜZEYİ

Burcu Tunay¹

Öz

Ülkemize yönelen göç dalgasının son yıllarda etkisinin artırması ile ülkede yaşayan yabancı nüfus oranı artmıştır. Sığınmacı olarak yaşayan halkın ülkeye uyumunu artırmak ve ülke içerisinde tüm ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlamak amacıyla Türk Dilini öğrenmeleri zaruri bir hal almıştır. Giderek sayısı artan yabancı uyruklu nüfusun dil bariyerini aşmaları amacıyla pek çok proje yürütülmekte; devletin birçok kurumu işbirliği halinde çalışmaya devam etmektedir.

Bu çalışmanın amacı lise düzeyinde yabancı öğrencilerin öğrenme sürecini desteklemeye yönelik yardımcı etkinlik temelli metinler ortaya koymaktır. Bu kapsamında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programına uygun hikâye ve etkinlik önerileri sunulmuştur. Bu çerçevede, Program içerisindeki Lise A1 düzeyinde beş tema belirlenmiş ve bu temalar doğrultusunda beş özgün metin oluşturulmuştur. Ayrıca metni oluşturulan “Şehir Gezisi” temasına yönelik çeşitli etkinlik önerilerine yer verilmiştir. Verilen örnekler

Anahtar Kelimeler:

Yabancılara Türkçe Öğretimi, Lise Düzeyi Öğrenciler, Suriyeli Öğrenciler, Okullaşma Oranı, Etkinlik Önerisi

Geliş/Received:

20 Nisan/April 2022

Kabul/Accepted:

28 Mayıs/May 2022

Yayın/Published:

30 Haziran/June 2022

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü, Kırıkkale-Türkiye, bpamuk88@gmail.com ORCID (0000-0001-9560-1447)

programın amacına uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışma lise düzeyi yabancı öğrencilere yönelik olması bakımından diğerlerinden ayırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Lise Düzeyi Öğrenciler, Suriyeli Öğrenciler, Okullaşma Oranı, Etkinlik Önerisi

Story and Activity Suggestion Suitable for the Teaching Turkish as a Foreign Language Curriculum: High School A1 Level

Abstract

The rate of foreign population living in the country has increased with the increasing effect of the immigration wave towards our country in recent years. It has become essential for the people living as refugees to learn the Turkish language in order to increase their integration into the country and to meet all their needs within the country. Many projects are carried out in order to overcome the language barrier of the increasing number of foreigners, and many government institutions continue to work in cooperation with each other to do so.

The purpose of the current study was to generate activity-based supplementary texts to support the learning process of foreign students at high school level. In this context, suggestions for stories and activities were made in accordance with the Teaching Turkish as a Foreign Language Curriculum. Within this framework, five themes were determined at the High School A1 level in the Curriculum and five original texts were created in line with these themes. In addition, various suggestions were made for the "City Trip" theme, for which a text was created. The examples given were prepared in accordance with the goals of the curriculum. The study differs from others in that it is aimed at foreign students at high school level.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, High School Students, Syrian Students, Schooling Rate, Activity Suggestion

Giriş

Son yıllarda ülkemize yönelen uluslararası göçler ile birlikte ülkemizde genç yabancı sayısının artması, yabancılara Türkçe öğretimini zaruri bir gerekilik haline getirmiştir. Göç eden genç nüfus ve bu nüfusun uzun dönem ülkede kalması ile yeni doğan yabancı nüfus sayısı her geçen gün gözle görülür düzeyde artış göstermektedir.

Sığınmacılar, sığınan ülkeler için belirli alanlarda sorumluluk haline gelmektedir. Sığınma hareketiyle birlikte, sığınmacıların güvenlik, sağlık ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması, bu ihtiyaçlar karşılanırken bir yandan da yerleşik halkın refah ve düzeninin olumsuz yönde etkilenmemesi gibi sorumluluklar sığınan ülkeye aittir (Seydi, 2014). Artan sığınmacı nüfusun yaşadıkları ülkede yaşamalarını rahatlıkla ikame ettirebilmesi, öncelikle yaşadığı ülkenin dilini öğrenmesi ile mümkündür.

Gerek Türkiye'nin kültürünü ve insanlarını yakından tanımak amacıyla gerek burada ticaret yapmak ya da eğitim görmek amacıyla gün geçikçe daha çok insan Türkiye'yi ziyaret etmekte, hatta burada yaşamaya başlamaktadır. Bu insanlar Türkiye'ye geçici ya da kalıcı olarak her ne sebeple gelmiş olurlarsa olsunlar Türk dilini bilmemek onların Türkiye'de karşılaşıkları en büyük zorluk olmuştur. Bu durum özellikle Türkiye'de kalıcı olanlar için Türk dilini öğrenmeyi zorunlu kılmıştır (Özyürek, 2009:3).

Ülkemiz özellikle son 15 yıllık dönemde savaş, kıtlık vb. sebeplerle Suriye başta olmak üzere Pakistan, Afganistan vb. pek çok ülkeden büyük oranda göç almıştır. Suriyelilerin göç edenler içerisinde sayıca çok olması ülkenin Suriyeli yetişkinler ve çocuklar üzerine pek çok proje oluşturmaya sebep olmuştur. Bu bağlamda okullaşma ve eğitim alanında pek çok proje gerçekleştirılmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın, Türkiye'de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarının karşılanması yönelik yürüttüğü çalışmalar neticesinde Suriyeli çocukların kayıp nesil olmaması ve kendilerine güzel bir gelecek inşa edebilmelerini amaçlamaktadır. (MEB, 2017). Ayrıca geçici koruma altındaki çocukların, Türkiye'deki eğitime erişimlerine katkıda bulunmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES)" hayatı geçirilmiştir. PIKTES Projesi'nin temel amacı, geçici koruma altındaki çocukların, Türkiye'deki eğitime erişimlerine ve sosyal uyumlarına katkı sağlamaktır.

Ülkemizde yaşayan Suriyeli nüfusun okullaşma oranının gün geçikçe arttığı görülmektedir. PIKTES verilerine göre mevcut göçmen nüfusun %62,5'luk kısmı ülkemizde eğitim almaya devam etmektedir. Bu oran içerisinde ilkokul çağındaki Suriyeli çocukların okullaşma oranının %91 seviyelerine yükselsmiş olduğu görülmektedir. Lakin aynı başarı ortaokul ve lise için geçerli değildir. PIKTES'e göre okullaşma oranı

ortaokullar için %55'i; lise için ise %24'ü geçmemiştir. Suriyeli öğrencilerin ortaokul eğitiminden sonra okullarına devam etmemesi şu nedenlerle ilişkilendirilmektedir (MEB, 2022): Ekonomik yetersizlikler nedeniyle ortaokul eğitiminin ardından çocukların aile bütçesine katkıda bulunmayı tercih etmeleri, uzun süre okul dışı kalınması, ailelerin üçüncü ülkeye göç etme düşünceleri, kendi ülkelerinde lise eğitiminin zorunlu olmaması ve dil bariyeri. MEB ve PIKTES verilerinde görüldüğü üzere göçmen nüfus içerisinde lise düzeyi okullaşma oranı türlü sebeplerle yükseltilememekte ve buna yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının göre ülkelerinde yaşanan iç karışıklık nedeniyle göç etmek zorunda kalan çok sayıda Suriyelinin lise çağında olan çocukların meslek sahibi yapılarak üreten, kazanan, kendi hayatını idame ettiren, kazandığı becerilerle ülkesine döndüğünde ülkesinin yetişmiş iş gücü ihtiyacını karşılayacak bireyler olarak yetişmesi hedeflenmiştir (MEB, 2017). Bakanlığın, lise ve dengi okullar için belirlemiş olduğu amaçtan da anlaşıldığı üzere lise eğitimi yerine meslek edinme ve maddi olanak kazanma hedefi ile hareket eden bir yabancı nüfus söz konusudur. Belirtilen şartlar ve okullaşma oranları göz önünde tutulduğunda lise düzeyi okullarda yabancı uyruklu sığınmacı sayısını artırmanın oldukça güç olduğu görülmektedir. Devletin okullaşma oranlarını yükseltmeye yönelik çabalarının yanı sıra geçen lise dengi öğrencilerin dil bariyerini aşmaları amacıyla çeşitli kurs ve ders desteklerine yöneldiği görülmektedir.

Tarihin bilinen ilk dönemlerinden beri gelişmiş, işlenmiş ve zenginleşmiş bir dil olarak karşımıza çıkan Türkçenin hem ana dili olarak hem yabancı dil olarak öğretimi konusunda yapılmış somut örnekler vardır (Karakuş, 2006: 12).

Türkiye'de yaşayan yabancılara yönelik Türkçe dil öğretimi görevi Millî Eğitim Bakanlığı ile Türkiye Maarif Vakfı koordinatörlüğünde yürütülmektedir. Ortaklaşa hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, yabancılara verilen eğitimin ana hatlarını belirlemekte ve eğitimcilere yol/yöntem göstermektedir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının amacı; (TYDÖP, 2020, s. 13) "Türkçe anlama ve anlatma becerilerini kullanarak iletişim kurmak, keşfederek ve yaparak yaşayarak öğrenen, öğrenme sürecinde sorumluluk alan, iş birliği içinde çalışan, problem çözme becerilerini kullanan, sorgulayan, yorumlayan, evrensel ve kendi kültürüne özgü

değerlere duyarlı bireyler yetiştirmek istenmektedir." şeklinde açıklanmıştır.

Bu çalışmanın amacı lise düzeyinde yabancı öğrencilerin öğrenme sürecini desteklemeye yönelik yardımcı etkinlik temelli metinler ortaya koymaktır. Çalışmada Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programına uygun lise düzeyinde hikâye ve etkinlik önerileri verilmiştir. Verilen örnekler programın amacına uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışma lise düzeyi yabancı öğrencilere yönelik olması bakımından diğerlerinden ayırmaktadır.

Hazırlanan metinlerin temaları, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında yer alan ortaöğretim (lise) kademesi A1 düzeyi tema isimleri arasından rastlantısal seçilmiştir. Bu çalışma için Şehir Gezisi(5. Tema), Bugün Hava Nasıl?(7. Tema), Geçmiş Olsun (8. Tema), Davetlisiniz (9. Tema), Tatil Planım (10. Tema) temaları seçilmiştir. Çalışmada aynı zamanda "Şehir Gezisi" teması için etkinlik önerileri de yer almaktadır.

“Bugün Hava Nasıl?” Temasına Yönelik Metin Önerisi

PİKNİK

Kış mevsimi boyunca planlar yaptık ve hayaller kurduk. Yaz geldi, okullar kapandı. Şimdi planlarımızı uygulama zamanı! İlk olarak piknik planımızı uygulayacağız.

Arkadaşlarım ile konuştu, haberleştim. Piknik için 8 Haziran Cumartesi gününü seçtik/belirledik. Ailelerimize haber verdik. Onlar da kendi hazırlıklarını yaptılar. Annem, babam ve kardeşim de benimle birlikte pikniğe geldiler.

Pikniğe gitmek için en güzel zamanı seçtik. Bana göre, piknik için en güzel ay Haziran ayı. Her yer yemyeşil ve tertemiz. Hava Temmuz/ Ağustos ayı kadar sıcak ve bunaltıcı değil. Güneş tenimizi yakmıyor. Öte yandan Nisan ve Mayıs ayları gibi yağışlı ve rüzgârlı da değil.

Piknik günü sabah erkenden kalktık. Hava oldukça soğuktu. Tüm gün soğuk geçecek diye çok korktuk ama öyle olmadı. Gökyüzü açık ve bulutsuzdu. Hava çok sıcak ve güzeldi. Herkes heyecanlıydı. Hatta kıyafetlerimizi bile günler öncesinden belirledik. Benim üzerinde rengarenk, ince bir tişört vardı. Böcekler ve otlardan korunmak için altıma uzun bir tayt giydim. Ne olur ne olmaz diyerek yanımı hırkamı da aldım.

Çok mutlu ve çok heyecanlıydık. Elimizde kocaman çantalarla piknik alanına gittik. Çantalarımızda o kadar çok şey vardı ki: yedek kıyafetler, şapkalar, örtüler, yiyecek/içecekler...

Tüm gün lezzetli yemekler yedik ve oyunlar oynadık. Ağaçlara salıncaklar kurduk. Yakan top en eğlenceli oyundu. Hem koşturduk hem de topla arkadaşlarını ebeledik. Sonrasında hep birlikte ip atladık. Çok yorulduk lakin çok eğlendik. Pikniği, ailemi, arkadaşlarımı ve yaz mevsimini çok seviyorum.

"Davetlisiniz" Temasına Yönelik Metin Önerisi

DOĞUM GÜNÜ DAVETİ

İpek: Arkadaşlar, merhaba. Nasılsınız?

Ayşe: Merhaba İpek.

Hasan: Merhaba İpek. Ayşe ile sohbet ediyoruz sen nasılsın?

İpek: Teşekkür ederim ben de çok iyiyim ve çok heyecanlıyım.

Hasan: Neden heyecanlısun?

İpek: Çünkü iki gün sonra doğum günüm var.

Ayşe: Aaa, çok güzel!

İpek: Arkadaşlar sizleri de davet ediyorum. Gelmeniz beni çok mutlu eder.

Ayşe: Doğum günün nerede olacak? Kimler kutlamaya gelecek?

İpek: Doğum günüm evimizin bahçesinde olacak. Teyzem, kuzenlerim Elif ve Murat, Anneannem ve Dedem doğum günümde olacaklar. Ayrıca sınıfstan Ayça, Emir ve Can da gelecekler.

Hasan: Peki saat kaçta başlayacak?

İpek: Öğleden sonra Saat 14.00'te başlayacak. Önce pastayı keseceğiz. Sonra annemin ve anneannemin hazırladığı yiyeceklerden yiyeceğiz. Saat 15.00'ten sonra da Kuzenim Murat bizlere Gitar çalacak. Hep birlikte güzel ve eğlenceli vakit geçireceğiz.

Hasan: Hmm... Davetin için çok teşekkür ediyorum. Ben de katılmak isterim fakat annemle birlikte anneannemi ziyarete gideceğiz. Bu sebeple kutlamaya katılamayacağım.

İpek: Anlıyorum Hasan. Sen gelecek misin peki Ayşe?

Ayşe: Elbette. Yaşağunu gelmeyi çok isterim.

İpek: Çok mutlu oldum. Cumartesi seni bekliyorum. Görüşmek üzere.

Ayşe: Görüşmek üzere.

“Tatil Planım” Temasına Yönelik Metin Önerisi

EN GÜZEL YAZ TATİLİ

Merhaba Günlük,

Şimdi neredeyim biliyor musun? Bir çadırın içinde. Bugün kampımızın ilk günü.

Önce Antalya da bir çadır kampında konaklamak için rezervasyon yaptık. Çadır kampı otelden daha ucuz. Sonra da uçak biletlerini satın aldık. 10 günlük eğlenceli bir tatil planı yaptık. Uçağa saat 15.00'te bindik. Büyük bir heyecanla yolculuğa başladık. Kamp alanı denizin kıyısında ve yemyeşil bir ormanın içinde. En yakın arkadaşım Elif de ailesi ile birlikte orada olacak.

Uçaktan inince kamp alanına gideceğiz ve yeni aldığımımız çadırı kuracağız. Yarın sabah tatil tam anlayışla başlayacak. İlk iki gün denize gireceğiz ve bol bol güneşleneceğiz. Üçüncü gün yamaç paraşütü yapmak için Elif ile Adrasan'a gideceğiz. Bu sporu yapacağım için çok heyecanlıyım. Ertesi gün Sazak Koyu'nda ailece dalış yapacağız. Sazak Koyu sakin denizi ve muhteşem doğası ile harika bir yer.

Bisiklete binmeyi ve balık tutmayı da çok severim. Sonraki günler bisiklet ile Patara ve Kaputaş Plajlarına gideceğiz. Küçük bir bot ile balık tutacağız. Benim için çok güzel ve eğlenceli bir tatil olacak. Çok heyecanlıyım.

“Geçmiş Olsun” Temasına Yönelik Metin Önerisi

GEÇMİŞ OLSUN

Hasta: İyi günler Doktor Bey, kolay gelsin.

Doktor: İyi günler, buyurun. Şikâyetiniz nedir?

Hasta: Dün gece ateşim çıktı ve kulaklarım çok ağrıyor.

Doktor: Ateşiniz kaça çıktı?

Hasta: Ateşimi 40 derece ölçtüm.

Doktor: Tamam öncelikle sizi muayene edelim. (Hasta muayene masasına oturur. Doktor hastanın kulağına ve boğazına bakar.) Önce kulaklarınız a bakanım. Şimdi de boğazınıza bakanım.

Hasta: Ateşim çıktıktı zaman boğazım ve sırtım da ağrıyor. Kendimi çok yorgun hissediyorum.

Doktor: Kulağınız ve boğazınız kızarmış. Vücutunuzda enfeksiyon var. Enfeksiyonu tedavi etmek için size antibiyotik yazacağım. Ağrılarınız ve ateşiniz için de şurup vereceğim.

Hasta: Peki, ilaçları nasıl kullanmalıyım?

Doktor: Öncelikle ilaçlarınızı tok karına ve 8 saat ara ile kullanın. İlaçlarınızı ihmal etmeyin. Ayrıca ilaçların yanı sıra bol su için. Yiyeceklerinize de dikkat edin. Sağlıklı besinler tüketin. Tüm bunların yanı sıra odanızı ve evinizi sık sık havalandırın.

Hasta: Doktor Bey peki ağrılarım için spor önerir misiniz?

Doktor: Havalar ısındı, dışında bolca yürüyüş yapabilirsiniz. Ayrıca yüzmek de ağrılarla çok iyi gelir.

Hasta: Çok teşekkür ederim. Tavsiyelerinize dikkat edeceğim.

Doktor: Geçmiş olsun.

“Şehir Gezisi” Temasına Yönelik Metin Önerisi

GEZİ PLANI

Burcu: Alo!

Aslı: Alo, buyurun?

Burcu: Merhaba Aslı. Ben Burcu. Nasılsın?

Aslı: Teşekkür ederim. Çok iyiyim. Sen nasılsın?

Burcu: Ben de iyiyim teşekkür ederim. Hafta sonu ailemle birlikte Eskişehir'e gelmek istiyoruz.

Aslı: Çok güzel bir fikir. Eskişehir'i gezmenin tam zamanı. **Havalanızı思考**. Ne ile gelmeyi düşünüyorsunuz?

Burcu: Hızlı tren ile gelmek istiyoruz.

Aslı: Ankara'dan her saatte hızlı tren var. **Saat kaçta** burada olmayı planlıyorsunuz?

Burcu: Saat 10.30'da Eskişehir'de olmayı planlıyoruz. Nerede kahvaltı yapabiliriz?

Aslı: Kahvaltı için en iyi yer Kafe 26.

Burcu: Peki, Kafe 26'ya nasıl gidebiliriz?

Aslı: Garın karşısında bir **çocuk parkı** var. Parkı geçin ve dümdüz ilerleyin. Burada, şehrİN içinden geçen Porsuk Çayı göreceksiniz. Kafe çayın **solunda**, belediye binasının yanında, Kulüp 222 ile Divan Kafe'nin **arasında** yer alıyor.

Burcu: Kahvaltıdan sonra Eskişehir'de nereleri gezmeye tavsiye ediyorsun?

Aslı: Porsuk Çayı'nın yanındaki büyük caddenin adı Doktorlar Caddesi. Devamında Hamamyolu ve Odunpazarı Evleri'ni gezebilirsiniz. Ayrıca Balmumu Heykel Müzesi görülmeye değer.

Burcu: Gezilecek ve görülecek çok fazla yer var. Peki, tüm bu yerlere nasıl gideceğiz?

Aslı: Hmm... Eskişehir, küçük ve sevimli bir yer. Çoğu yere **yürüyerek** gidebilirsiniz. Ayrıca merkezde tramvay ve otobüs durakları var. Büfelerden Es-Bilet olarak tramvay ve otobüslere binebilirsiniz. Hatta sonrasında Porsuk Çayı **üzerinde** küçük gezi tekneleri ile **gezinti** de yapabilirsiniz.

Burcu: Çok güzel ve eğlenceli biz gezi olacak. Çok yardımcı oldun, **teşekkür ederim**.

Aslı: Rica ederim. Görüşmek üzere.

“Şehir Gezisi” Temasına Yönelik Etkinlik Önerisi

A) Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Burcu Eskişehir'e hangi ulaşım aracı ile gidecek?

.....

2. Burcu kahvaltı için nereye gidecek?

.....

3. Kahvaltı salonu nerede bulunuyor?

.....

4. Burcu ve ailesi Eskişehir'de nereleri gezmemi planlıyorlar?

.....

5. Burcu ve ailesi gezerken hangi araçlara binebilir?

.....

B) Metindeki görsele bak ve Eskişehir'i anlat.

.....
.....
.....
.....

C) Sen de istediğin bir yeri tanı. Görüler kullanabilirsin!

.....
.....
.....
.....

D) Aşağıda bir Eskişehir broşürü var. Sen de tanıttığın yer ile ilgili bir broşür hazırla.

<p>Eskişehir'e Nasıl Giderim?</p> <p>Yüksek Hızlı Tren ile Otobüs ile Özel Araç ile</p> <p>Eskişehir'de Neler Yemeliyim?</p> <p></p>	<p>Eskişehir Nerede?</p> <p>Eskişehir'de Gezilecek Yerler</p> <p>1.Tarihi Odunpazar Bölgesi 2.Adalar Bölgesi 3.Sazova Parkı 4.Balmumu Heykeller Müzesi 5.Çağdaş Cam Sanatları Müzesi</p> <p> </p>
--	---

“Şehir Gezisi” Temasına Yönelik Etkinlik Önerisi

E) Aşağıdaki cümleleri Doğru (D) ya da Yanlış (Y) olarak işaretle.

1.	Burcu arkadaşları ile birlikte gezecek.	Y
2.	Burcu Eskişehir'e uçak ile gidecek.	
3.	Gezi sabah saatlerinde başlayacak.	
4.	Kafe 26 Porsuk Çayı'nın ortasında yer alıyor.	
5.	Burcu Kafe 26'da öğle yemeği yiyecek.	
6.	Eskişehir de hava gezmek için uygun.	
7.	Burcu arkadaşı Aslı'yı da geziye davet etti.	

F) Metindeki koyu renkle yazılmış olan kelimeler ile yeni bir diyalog oluştur.

A:
B:
A:
B:
A:

G) Aşağıdaki diyalogları tamamlayınız.

Alo, ben Murat. ——————
Hoş geldiniz. Sizi gördüğümeye çok sevindim.
Eczanenin nerede olduğunu bilmiyorum.
Sana okulu tanıtmak isterim.
Anne, kitabı bulamadım!
Affedersiniz, sizi duyamadım.

Çok memnun olurum, spor salonu var mı ?
Tekrar etmemi ister misiniz?
Merhaba, ben de Mehmet. Nasılsın?
Ben de sizi gördüğümeye sevindim. Teşekkürler.
Sağlık ocağının karşısında.
Camın önünde, Sehpanın Üstünde

Sonuç ve Öneriler

Ülkemizde özellikle son 15 yıl içerisinde artan göçmen nüfusu ile ülke içerisinde eğitime ihtiyaç duyan kişi sayısı çoğalmış ve bu durum ülke yönetiminin ve kurumların çeşitli stratejiler geliştirmesine vesile olmuştur.

Sığınmacıların ülkeye alışmalarının yanı sıra güvenlik, sağlık ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması gibi sebepler Türkçe öğrenmenin gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Mülteci nüfusun Türk Dilini öğrenmeleri, yaşamalarını sağlıklı bir şekilde idame ettirebilmelerinin önündeki ilk ve en önemli şarttır.

Ev sahibi toplum ile mültecilerin bir arada uyum içerisinde yaşayabilmeleri, en azından hedef dil olarak Türkçenin öğretimi için belirli bir süreci zorunlu kılmaktadır. (Melanlioğlu, 2020: 96).

Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Maarif Vakfı koordinatörlüğünde ve önderliğinde yürütülen çalışmalar ışığında birçok yeni proje uygulamaya geçirilmiştir.

Bu bağlamda ortaklaşa hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, yabancılara verilen eğitimin ana hatlarını belirlemekte ve eğitimcilere yol/yöntem göstermekte; PİKTES Projesi ise geçici koruma altındaki çocukların, Türkiye'deki eğitime erişimlerine ve sosyal uyumlara katkı sağlamaktadır.

Öte yandan özellikle MEB ve PİKTES verilerine göre göçmen nüfus içerisinde lise düzeyinde, öne sürülen türlü sebepler sonucunda azalan okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Çalışmada lise düzeyinde yabancı öğrencilerin öğrenme sürecini desteklemeye yönelik yardımcı etkinlik temelli metinler ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu kapsamda Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programına uygun hikâye ve etkinlik önerileri sunulmuştur. Program içerisinde Lise A1 düzeyinde beş tema belirlenmiş ve bu temalar doğrultusunda beş özgün metin oluşturulmuştur. Ayrıca metni oluşturulan "Şehir Gezisi" temasına yönelik çeşitli etkinlik önerilerine yer verilmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında şu öneriler sunulmuştur:

- Ülkemizde ortaokul eğitimini tamamlamış ve lise düzeyine ulaşmış yabancı uyruklu öğrencilerin okullaşma oranını

arttırmaya yönelik projeler çeşitlendirilmeli ve bu projeler devlet tarafından desteklenmelidir.

- Sığınmacılardaki dil bariyeri sorununun çözümüne yönelik okullarda ya da halk eğitim merkezlerinde özellikle eğitim çağındaki nüfusa kurs desteği verilmelidir.
- Maddi imkânsızlıklar öne sürerek ortaokuldan sonra devam etmek istemeyen öğrenciler için rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli; bu tarz öğrenciler teknik-meslek liselerine yönlendirilmeli ve böylelikle kısa zamanda meslek sahibi olmaları sağlanmalıdır.
- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında yer alan ortaöğretim (lise) kademesi A1 düzeyi tema metinleri çeşitlendirilmeli, lise öğrencilerinin dikkatlerini çeken konulara ağırlık verilmelidir.
- Etkinlik türleri çeşitlendirilmeli ve ilgi çekici hale getirilmelidir. Her tema için farklı etkinlik örneklerine yer verilmelidir.

Kaynakça

Dursun, Köse ve Özsoy, Ergün. "Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020", Türkçe Konuşurların Akademik Dergisi (Turkophone) 7/2: 27-54.

Erişim 10 Mayıs 2022

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1297771>

Göçer, Ali ve Moğul, Selçuk "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış", Turkish Studies 6/3 (2011): 797-810

<Https://www.Acarindex.Com/Dosyalar/Makale/Acarindex-1423934013.Pdf>

Karakuş, İdris. Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2006.

Tunay, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programına Uygun Hikâye Ve Etkinlik Önerisi: Lise A1 Düzeyi

Melanlioğlu, Deniz. "Kardeş veya Yük: Mülteci Çocuk Kahramanların Bakış Açısıyla Kültürlerarası Etkileşim", Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi 20 (2020): 95-115.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). Bütçe sunum kitabı. Erişim 29 Mayıs 2022.
https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_12/13031405_2017_genel_kurul_matbaa_hali_09_12_2016.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç Ve Acil Durumlarda Eğitim Daire Başkanlığı. (2022). 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Verileri Raporu. Erişim 27 Haziran 2022.

http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/26165737_goc2022sunu.pdf

Özyürek Rasim. "Türk Devlet Ve Topluluklarından Gelen Türk Soylu Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Karşılaştığı Problemler", Turkish Studies 4/3 (2009): 1819- 1861.

Seydi, Ali Rıza. "Türkiye'nin Suriyeli sığınmacıların eğitim sorununun çözümüne yönelik izlediği politikalar". SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi (2014): 31(2), 267-305. Erişim 28 Mayıs 2022

Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES). Erişim 15 Mayıs 2022.

<https://piktes.gov.tr/Home/ProjeninAmaci>

Tunay, Burcu vd. "Suriyeli Çocukların Ebeveynlerinin Gözünden Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi", Edebiyat Bilimleri Dergisi 1 Kış (2021)

Türkiye Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (2020). Erişim 9 Mayıs 2022.

https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf